

Besluit van de Vlaamse Regering over de bescherming van actieve winningszones van oppervlaktewater voor de productie van water bestemd voor menselijke consumptie tegen verontreiniging met pesticiden.

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 20, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993;
- het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, artikel 10.2.3, §1, tweede lid, 14°, a), ingevoegd bij het decreet van 24 juni 2022;
- het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest, artikel 6, gewijzigd bij het decreet van 30 juni 2017, en artikel 7, §2;
- het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.2.2, 2°, artikel 3.2.1 en artikel 3.2.2.

Vormvereisten

De volgende vormvereisten zijn vervuld:

- De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 22/01/2025.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Met dit besluit wordt het voorzorgsbeginsel toegepast. De effecten en contaminatie van pesticiden op oppervlaktewater voor de productie van water bestemd voor de menselijke moeten geminimaliseerd worden. De druk van pesticiden op het oppervlaktewater is niet overal gelijk, waardoor bepaalde gebieden bijkomende maatregelen nodig hebben om noodzakelijke bescherming tegen pesticiden te kunnen verzekeren.. Dit besluit geeft aan de bevoegde Vlaamse minister de mogelijkheid om in het kader van deze bescherming de nodige maatregelen te nemen.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- het besluit van de Vlaamse Regering 20 januari 2023 over de kwaliteit, kwantiteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van:

- 1° richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden;
- 2° richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid;
- 3° richtlijn (EU) 2020/2184 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water.

Art. 2. §1. Voor de toepassing van dit artikel gelden de definities, vermeld in artikel 3 van het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest, en artikel 1.1.3, §2, 3° van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.

§2. In deze paragraaf wordt verstaan onder:

- 1° Agentschap Landbouw en Zeevisserij: het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2023 tot oprichting van een intern verzelfstandigd agentschap "Landbouw en Zeevisserij".
- 2° bevoegde entiteit Leefmilieu: de bevoegde entiteit Leefmilieu, vermeld in artikel 2, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 over de kwaliteit, kwantiteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie;
- 3° bevoegde entiteit Volksgezondheid: de bevoegde entiteit Volksgezondheid, vermeld in artikel 2, 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 over de kwaliteit, kwantiteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie;
- 4° minister: de Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en de natuur;

- 5° water bestemd voor menselijke consumptie: water bestemd voor menselijke consumptie als vermeld in artikel 2.1.2, 33°, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.
- 6° driftreductie: een techniek toepassen op het spuittoestel zelf of op het perceel waarop pesticiden gebruikt worden, die het risico op ongewenste verplaatsing van spuitdeeltjes vermindert;
- 7° Vlaams Hydrografische Atlas: het vectoriële bestand met de assen van het waterloppennetwerk in Vlaanderen.

In de actieve winningszones binnen de onttrekkingsgebieden van oppervlaktewater bestemd voor de productie van water bestemd voor menselijke consumptie, die afgebakend zijn op de kaart die is opgenomen in de bijlage die bij dit besluit is gevoegd, hetzij in deelgebieden ervan die de minister vastlegt, kan de minister voor hetzij het gebruik van pesticiden of van bepaalde pesticiden, voor een beperkte periode die de minister bepaalt, één of meer maatregelen opleggen die gebruikers moeten naleven langs de oppervlaktewaterlichamen die de minister aanwijst of in het volledige (deel)gebied. Het betreft hierbij actieve winningszones of deelgebieden ervan waarvoor uit gegevens, verzameld door de bevoegde entiteit Leefmilieu en de betrokken exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk, blijkt dat aanvullende bescherming nodig is. De maatregelen die worden opgelegd, gelden voor een periode die minister bepaalt, en dienen proportioneel te zijn waarbij onder meer rekening dient gehouden te worden met de kwetsbaarheid van de oppervlaktewaterlichamen voor verontreiniging met pesticiden, de mate van verontreiniging met pesticiden van de oppervlaktewaterlichamen en de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie dat geproduceerd wordt uit het gecapteerde oppervlaktewater.

De volgende maatregelen als vermeld in het tweede lid, kunnen vastgelegd worden:

- 1° het opleggen van gebruiksvoorschriften of -beperkingen voor hetzij pesticiden of bepaalde pesticiden, naast de gebruiksvoorschriften vastgesteld in of krachtens Vlaamse, federale en Europese regelgeving. De gebruiksvoorschriften kunnen de volgende vormen aannemen:
 - a) de bepaling van een bufferzone tot maximaal vijf meter vanaf de bovenste rand van het talud van oppervlaktewaterlichamen die zijn opgenomen in de Vlaams Hydrografische Atlas, waarin bij het gebruik van pesticiden of bepaalde pesticiden door bespuiting in open lucht een driftreductie van 90% wordt gegarandeerd, waarbij minimaal 75% op het spuittoestel zelf gerealiseerd wordt;
 - b) de bepaling van een bufferzone tot maximaal vijf meter vanaf de bovenste rand van het talud van oppervlaktewaterlichamen die zijn opgenomen in de Vlaams Hydrografische Atlas, waarin bij het gebruik van hetzij pesticiden of bepaalde pesticiden, een aangepast aantal toepassingen worden nageleefd;
 - c) de bepaling van een bufferzone tot maximaal vijf meter vanaf de bovenste rand van het talud van oppervlaktewaterlichamen die zijn opgenomen in de Vlaams Hydrografische Atlas, waarin

- het gebruik van hetzij pesticiden of bepaalde pesticiden, verboden is;
- d) de bepaling van een bufferzone tot maximaal vijf meter vanaf de bovenste rand van het talud van oppervlaktewaterlichamen die zijn opgenomen in de Vlaams Hydrografische Atlas, waarin de teelt van gewassen, met uitzondering van buffergewassen, verboden is;
 - e) de bepaling van een bufferzone tot maximaal vijf meter vanaf de bovenste rand van het talud van oppervlaktewaterlichamen die zijn opgenomen in de Vlaams Hydrografische Atlas, waarin bemesting verboden is;
- 2° het opleggen van een registratie- en meldingsplicht voor het gebruik van hetzij pesticiden of van bepaalde pesticiden, waarvoor de modaliteiten door de minister worden vastgelegd;
 - 3° een gebruiksbeperking die gebaseerd is op de maatregelen opgesomd onder 1° waarbij een bufferzone bepaald wordt die ruimer is dan 5 meter vanaf de bovenste rand van het talud van oppervlaktewaterlichamen die zijn opgenomen in de Vlaams Hydrografische Atlas en waarvan de bijkomende afstand een redelijke en proportionele maatregel vormt om de noodzakelijke vermindering van de impact van het gebruik van hetzij pesticiden of bepaalde pesticiden, te realiseren;
 - 4° een andere gebruiksbeperking dan een gebruiksbeperking als vermeld in punt 1° tot 3°, langs de aangewezen oppervlaktewaterlichamen in een nader te bepalen bufferzone, op voorwaarde dat dit een redelijke en proportionele maatregel vormt om de noodzakelijke vermindering van impact van het gebruik van hetzij pesticiden of bepaalde pesticiden, te realiseren.

De maatregelen, vermeld in het tweede lid, die de minister neemt, worden vastgelegd na advies van de bevoegde entiteit Leefmilieu, van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, de bevoegde entiteit Volksgezondheid en van de betrokken exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk. Als de minister conform artikel 21 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 houdende reglementering inzake kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie, een afwijking verleent voor de kwaliteitseis voor de parameter pesticiden, legt de minister in het kader van beslissing tot afwijking één of meerdere van de maatregelen vermeld in het derde lid op in de actieve waterwinningszones die ingezet worden voor de bevoorrading van de leveringsgebieden waarvoor de afwijking geldt. Deze maatregelen omvatten ten minste:

- 1° het instellen van een bufferzone van vijf meter vanaf de bovenste rand van het talud van oppervlaktewaterlichamen die zijn opgenomen in de Vlaams Hydrografische Atlas in het volledige gebied waarvoor de normafwijking is toegestaan, waarin het gebruik pesticiden verboden is.
- 2° Het opleggen van een registratie- en meldingsplicht voor het gebruik van pesticiden op deze percelen in het volledige gebied waarvoor de normafwijking is toegestaan. De minister bepaalt de modaliteiten van registratie en ter beschikking stelling.

Deze maatregelen blijven van kracht totdat andere, meer gerichte, preventieve en mitigerende maatregelen in werking treden of totdat de kwaliteitseis voor de parameter pesticiden wordt gehaald.

Als de minister de maatregelen, vermeld in het derde lid met uitzondering van de maatregelen, vermeld in het derde lid, 1° en 2°, neemt, wordt in het ministerieel besluit vermeld welke flankerende maatregelen worden genomen. De flankerende maatregelen dienen proportioneel te zijn aan de maatregelen die worden opgelegd.

Op advies van de bevoegde entiteit Leefmilieu en na consultatie van de betrokken exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk kan de minister met een ministerieel besluit de actieve winningszones uit oppervlaktewater voor de productie van water bestemd voor menselijke consumptie, vermeld op de kaart die is opgenomen in de bijlage die bij dit besluit is gevoegd, actualiseren op basis van de gebieden die zijn opgenomen in het register van beschermde gebieden bij het stroomgebiedbeheerplan conform artikel 1.7.6.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.

Art. 3. De Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en de natuur, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, XXXX 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS